

INFORMACIJA VISUOMENEI

iš metodikos

VAISIAUS AUGIMO SULĖTĖJIMAS

.L.A.G.D.

LIETUVOS AKUŠERIŲ
GINEKOLOGŲ DRAUGIJA

2019 07 20

VAISIAUS AUGIMO SULĖTĖJIMAS

Kas yra vaisiaus augimo sulėtėjimas?

Tai būseną, kada vaisius gimdoje yra mažesnis, negu turėtų būti pagal nėštumo trukmę, arba kada nustoja augti. Nustojęs augti vaisius gali žūti gimdoje arba gimęs turėti įvairių sveikatos sutrikimų. Kai kuriais atvejais genetiškai būna nulemta, kad vaisiaus svoris yra mažesnis, bet vaisius yra visiškai sveikas. Atskirti šias būkles galima tik atliekant specialius tyrimus. Lietuvoje apie 4 procentams naujagimių diagnozuojamas augimo sulėtėjimas.

Kodėl vaisius nustoja augti?

Galimos motinos, vaisiaus ir placentos priežastys.

Dažniausios motinos priežastys

- Gimęs mažo svorio naujagimis ankstesnio nėštumo metu.
- Maža ir liesa motina arba mažas svoris prieš nėštumą.
- Nepakankamas svorio augimas nėštumo metu ir per mažas kalorijų suvartojimas (<1500 kcal per parą), badavimas.
- Rūkymas.
- Alkoholio vartojimas.
- Draudžiamų cheminių medžiagų vartojimas.
- Motinos amžius < 16 metų ir > 35 metai.
- Pagalbinis apvaisinimas.
- Kraujagysles pažeidžiančios ligos: lėtinė hipertenzija, cukrinis diabetas, antifosfolipidinis sindromas, trombofilija, raudonoji vilkligė, lėtinės inkstų ligos, opinis žarnyno uždegimas.
- Mažakraujystė.
- Kraujavimas nėštumo metu.
- Infekcija.

Galimos vaisiaus priežastys

- Įgimtos infekcinės ligos: citomegalo viruso sukelta infekcija, raudonukė, sifilis, vėjaraupiai, toksoplazmozė, tuberkuliozė, žmogaus imunodeficito viruso sukelta infekcinė liga, maliarija.
- Daugiavaisis nėštumas.
- Apsigimimai.

Dėl įvairių priežasčių atsiradę placentos funkcijos sutrikimai

Kokios yra vaisiaus augimo sulėtėjimo komplikacijos?

Nėštumo metu vaisius gali žūti gimdoje.

Gimdymo metu:

- dažnesni vaisiaus širdies ritmo pakitimai;
- dažnesnis gimdymo užbaigimas atliekant cezario pjūvio operaciją;
- dažniau tenka gaivinti naujagimį ir gydyti jį intensyviosios terapijos skyriuje.

VAISIAUS AUGIMO SULĖTĖJIMAS

Naujagimiams:

- dažnesnis inkubatoriaus poreikis;
- dažnesni kraujo pokyčiai (per mažas cukraus, kalcio kiekis, kraujo krešėjimo sutrikimai);
- gali būti pažeisti vidaus organai (plaučiai, žarnynas, kepenys, smegenys).

Kaip nustatomas vaisiaus augimo sulėtėjimas?

Prižiūrint nėščiąją naudojami įvairūs vaisiaus augimo ir vaisiaus būklės vertinimo būdai. Paprasčiausias ir dažniausiai naudojamas yra gimdos dugno aukščio matavimas nuo 24 nėštumo savaitės kiekvieno apsilankymo moterų konsultacijoje metu. Matavimo duomenys žymimi gimdos dugno aukščio kreivėje. Jei gimdos dugnas per mažas arba nepakankamai auga, atliekamas vaisiaus ultragarsinis tyrimas.

Ultragarinio tyrimo metu matuojami vaisiaus galvos matmenys, šlaunikaulio ilgis, pilvo apimtis. Remiantis šių matavimų rodmenimis, apskaičiuojamas vaisiaus svoris. Jei vaisiaus pilvo apimtis ir numatomas svoris yra mažiau nei 10 procentilių pagal atitinkamą nėštumo savaitę (yra sudarytos standartinės vaisiaus augimo ir svorio lentelės), diagnozuojamas nepakankamas vaisiaus augimas. Atliekami papildomi vaisiaus širdies ritmo, vaisiaus ir gimdos kraujotakos tyrimai.

Kas bus atliekama nustačius vaisiaus augimo sulėtėjimą?

Diagnozavus vaisiaus augimo sulėtėjimą, svarbu įvertinti vaisiaus būklę, o jai blogėjant laiku sužadinti gimdymą. Kiekvienu atveju individualiai bus sudaromas vaisiaus augimo, jo būklės stebėsenos ir vertinimo planas, nėščioji bus siunčiama konsultuotis į Perinatologijos centrą, prireikus guldoma į ligoninę.

Gydytojas paskirs dažnesnius vizitus, atliks ultragarinį tyrimą, vertins vaisiaus ir gimdos kraujotaką, vaisiaus vandenų kiekį, rekomenduos 2 kartus per dieną skaičiuoti vaisiaus judesius, vertins vaisiaus širdies ritmo kreivę (kardiotokogramą).

Blogėjant vaisiaus būklei, gali būti siūloma gimdymą sužadinti arba, jei vaisiaus būklė labai bloga, atlikti skubią cezario pjūvio operaciją. Visi galimi variantai bei komplikacijos bus aptariami individualiai su Jumis ir tik gavus Jūsų raštišką sutikimą bus atliekamos vienokios ar kitokios procedūros.

Kaip galima išvengti vaisiaus augimo sulėtėjimo?

Svarbiausias dalykas, galintis sumažinti vaisiaus augimo sulėtėjimo riziką, yra nerūkymas iki nėštumo ir ypač nėštumo metu.

Kiekvieno nėštumo metu rekomenduojama subalansuota visavertė mityba, taisyklingas darbo ir poilsio režimas, pasivaikščiavimai gryname ore, mažakraujystės profilaktika.

Informacija visuomenei

Vaisiaus augimo sulėtėjimas tai būseną, kada vaisius yra mažesnis, negu turėtų būti pagal nėštumo trukmę, arba kada nustoja augti. Nustojęs augti vaisius gali žūti arba turėti įvairių sveikatos sutrikimų po gimimo. Lietuvoje apie 4 procentams naujagimių diagnozuojamas augimo sulėtėjimas. Mažo svorio vaisius ir naujagimis gali būti ir dėl genetinių veiksnių. Tokiais atvejais jis gali būti visiškai sveikas.

Pagrindiniai vaisiaus augimo sulėtėjimo rizikos veiksniai: nėščioji vyresnė kaip 40 metų, rūkymas, narkotikų vartojimas, buvęs priešlaikinis gimdymas, anksčiau gimęs mažo svorio naujagimis, mažas motinos svoris gimimo metu, kraujavimas nėštumo metu, įvairios lėtinės motinos ligos, preeklampsija, nėščiųjų didelio kraujospūdžio liga, vaisiaus apsigimimai.

VAISIAUS AUGIMO SULĖTĖJIMAS

Diagnozavus vaisiaus augimo sulėtėjimą, sudaromas vaisiaus augimo, jo būklės stebėsenos ir vertinimo planas. Nėščioji siunčiama konsultuotis į Perinatologijos centrą ar prireikus, guldoma į ligoninę. Blogėjant vaisiaus būklei sužadinamas gimdymas.

Vaisiaus augimo sulėtėjimo profilaktika

Subalansuota visavertė mityba, taisyklingas darbo ir poilsio režimas, pasivaikščiavimai gryname ore, mažakraujystės profilaktika rekomenduojami kiekvieno nėštumo metu. Nerūkyti iki nėštumo ir ypač nėštumo metu – svarbiausias dalykas, galintis sumažinti vaisiaus augimo sulėtėjimo riziką.

[Visą metodiką skaityti galite čia](#)